

En het 'Tweede Front'?

In april hadden de Engelse oorlogsleiders in beginsel het Amerikaanse denkkeeld aanvaard om nog in de zomer van '42 in Frankrijk te landen. Reeds toen hadden Churchill en de Britse *Chiefs of Staff* maar weinig vertrouwen in de goede afloop van zulk een avontuur en Churchill had, toen hij accoord ging met het concept-communicé dat Molotow, de Russische minister van buitenlandse zaken, begin juni uit Washington meebracht (de tekst sprak van 'volledige overeenstemming met betrekking tot de dringende taak om in 1942 een Tweede Front in Europa te doen ontstaan'), aan Molotow een memorandum voor Stalin overhandigd waarin stond: '*It is impossible to say in advance whether the situation will be such as to make this operation feasible.*'¹ De aarzelingen van de Britse oorlogsleiders werden sterker toen in juni in Noord-Afrika, waar Rommel de Nijldelta tot op geringe afstand wist te naderen, bleek hoe sterk de *Wehrmacht* nog was. Enkele weken van intensieve, soms heftige debatten volgden, maar op 25 juli werd te Washington in het college van de *Combined Chiefs of Staff* overeenstemming bereikt: men zou in '42 in Frans Noord-Afrika landen, niet in Europa.²

Eind juli waren de Duitsers aan de zuidelijke sector van het Oostelijk front in volle opmars. Het gebrek aan gegevens over het militaire potentieel van de Russen had er toe bijgedragen dat in Engelse en Amerikaanse stafkringen vrij algemeen betwijfeld werd of de Sowjet-Unie nog lange tijd zou kunnen standhouden. Roosevelt en Churchill deelden dat pessimisme niet – wél beseften zij dat het voor Stalin een zware tegenslag zou zijn dat het Tweede Front in de rest van het jaar althans in Europa geen werkelijkheid zou worden. Openhartigheid leek de beste politiek. In augustus vloog Churchill naar Moskou. Hij deelde er Stalin mee dat een landing in Europa in '42 als uitgesloten moest worden beschouwd. Hij voegde daar evenwel aan toe dat nagegaan zou worden of twee Britse divisies samen met drie Russische eind '42 Noord-Noorwegen zouden kunnen veroveren (een operatie waar de Britse *Chiefs of Staff* geen enkel vertrouwen in hadden) en dat de Verenigde Staten en Engeland bovendien van plan waren, het in '43 tot een grootscheepse landing in West-Europa te laten komen – '*Roundup*' zou de code-aanduiding van die landing zijn; dat gaf eigenlijk al aan dat ze pas uitgevoerd zou worden wanneer de kracht van de *Wehrmacht* gebroken was.

¹ Aangehaald in a.v. J. R. M. Butler: *Grand Strategy*, dl. III, 2 (1964), p. 597. ² Het college van de *Combined Chiefs of Staff* telde zeven leden: drie vertegenwoordigers van de Britse *Chiefs of Staff*, de drie Amerikaanse *Chiefs of Staff* en het hoofd van Roosevelts militaire staf, admiraal William D. Leahy. Aan Engelse kant was de vertegenwoordiger van de *Chief of the Imperial General Staff* (generaal Sir Alan Brooke), veldmaarschalk Sir John Dill, de belangrijkste figuur.